

Proiectul Eminescu – Shakespeare

Convorbire cu Veronica Focșeneanu,
profesoară de engleză la liceul "I. L. Caragiale"

Îndelungata experiență didactică v-a oferit, probabil, prilejul să descoperiți că a fi un bun dascăl înseamnă a fi și un bun actor. Spectacolul de teatru v-a ajutat să vă înțelegeți altfel viața și profesia?

Dacă ar fi să-l citez pe Shakespeare – "All the world's a stage..." – "Întreaga lume e o scenă..." – suntem actori și regizori, în același timp, și învățăm mereu, fără suflor. Dar, fără îndoială, profesorul împărtășește din experiența actorului – trebuie să iubească ceea ce face, să-și cunoască "publicul", să-i înțeleagă reacțiile, să-și stăpânească vocea, gesturile, emoțiile, să lase deoparte problemele personale atunci când se înfățișează dinaintea lui și, nu în ultimul rând, să-l respecte. Mergem la teatru pentru că ne fascinează felul în care o "felie" de realitate pare să se desfășoare chiar în fața ochilor noștri, făcându-ne părtași la acel "timp prezent perpetuu", cum îl numea Thornton Wilder, obligându-ne să observăm, să comunicăm, să ne implicăm și, de ce nu, să învățăm... În același timp, ca dascăl, aș vrea să cred că sunt mulți spectatori care citesc piesa înainte de a o vedea jucată, spectacolul devenind astfel o confirmare, o înfirmare sau, poate, o sur-

priză. Oricum, acesta este sfatul pe care-l dau elevilor mei – familiarizarea cu textul înainte de vizionarea spectacolului. Este extrem de importantă înțelegerea cuvântului și a lumii de imagini, mai întâi cu ajutorul fanteziei, apoi supunerea acestei înțelegeri la proba "pe viu" – receptarea transpunerii textului de către o întreagă echipă: regizor, actori, scenograf etc. Lucrul acesta este cu atât mai important în cazul lui Shakespeare (care, la limba engleză, este studiat în fiecare an de liceu). Recomandarea merge chiar mai departe: piesa, citită și apoi vizionată ca spectacol, trebuie reluată ca text. Există atâta bogăție de sensuri în fiecare vers shakespearean... Iar pentru cei care pot și vor, recomand vizionarea mai multor reprezentații cu aceeași piesă, sub bagheta aceluiași regizor. Să nu uităm că nu există două reprezentații identice, și fiecare participare a noastră este într-un fel unică și irepetabilă.

Știu că sunteți implicată, ca profesor de limba engleză și ca președinte al Uniunii Vorbitoarelor de Limbă Engleză, într-un proiect de anvergură intitulat "Shakespeare – Omul Mileniului". Vă propuneți să

continuați munca profesorului Leon Levițchi, care, prin remarcabilele sale traduceri, a reușit să familia rizeze publicul românesc cu multe piese shakespeareane?

Proiectul este o cinstire adusă marelui dramaturg și, în același timp, tuturor celor care au trudit la tălmăcirea lui în limba română, inclusiv tatăl meu. Dar astăzi, poate mai mult ca oricând, într-o lume care parcă nu-și găsește reperele, Shakespeare este o certitudine, un termen de referință, o ofertă de valori autentice.

Aș vrea să fac o corectură, însă: proiectul se intitulează "Eminescu-Shakespeare". Îi sărbătorim împreună și separat – îi apropiem idei, teme, lumea de imagini etc. Colegiul Național "I. L. Caragiale" intenționează să publice "Scriori către Eminescu și Shakespeare", un volum conținând gânduri ale adolescenților despre cei doi titani. Avem în proiect și o "paradă" a personajelor shakespeareane, plantarea unui tei și a unui petec de grădină elisabetană, o seară cu muzică elisabetană, o expoziție de carte cu lucrări, traduceri, critică a operelor celor două personalități. Pregătim un spectacol în limba engleză, "Shakespeare – profesorul", bazat pe texte din piesele sale. Actorii vor fi nu numai elevi, ci și profesori de limba engleză (ba chiar și de franceză sau germană, care vor recita în engleză...), precum și membri ai Consiliului Britanic. Vom avea invitați, sperăm, de la Centrul Shakespeare din Stratford-upon-Avon.

Considerați că în societatea românească actuală profesiunea de dascăl este legată de hazard sau de vocație?

Dacă intervine hazardul, eu nu l-aș mai numi dascăl. Dascăl adevărat nu poți fi decât prin vocație. Fără chemare poți ajunge, în cel mai fericit caz, un funcționar conștiincios. În ciuda a tot ceea ce se spune astăzi negativ la adresa celor tineri, cred că

marea majoritate a elevilor noștri – și nu mă refer numai la liceul nostru – sunt minunați. Dacă profesorul nu-i descoperă ca atare, înseamnă că încă mai are de pus la punct comunicarea, empatia, sensibilitatea... – puncte comune cu actorul, nu? Aș vrea să vă împărtășesc un gând: sunt absolut convinsă că în școală ar trebui introduse ore de artă dramatică, deoarece copiii noștri trebuie să știe și să învețe că se pot exprima și altfel, că se pot descoperi și autodescoperi, că

pot fi astfel mai stăpâni pe ei în fața problemelor vieții. Englezii fac de mult acest lucru în școlile lor. Din fericire, la Colegiul Național "I. L. Caragiale" a existat întotdeauna o anumită efervescență teatrală, susținută de profesori și elevi entuziaști. Chiar de anul trecut echipa de teatru a obținut premiul "Caragiale", iar premiul pentru cea mai bună interpretare masculină a revenit elevului Alexandru Mihail, despre care cred că vom mai auzi în lumea teatrului. Pe

scena liceului – care poartă, parcă prin predestinare, numele marelui nostru dramaturg – au jucat, cuprinși și atunci de febra oricărui spectacol autentic, foștii lui absolvenți Ilinca Tomoroveanu, Vlad Rădescu, Eugenia Maci, Simona Măicănescu, Carmen Trocan, Ștefan Bănică-junior. Personal, am avut bucuria să coordonez spectacole în care au jucat Irina Movilă sau Dorina Chiriac...

Mihnea Paraschivescu

generația 2000

Oare, cum?

Montarea începe în ritmurile vioaie ale muzicii populare românești, ce fac să tresalte perdelele colorate de după care apare chipul unui presupus președinte, secondat de consoartă și de telefonul mobil. Regia i-a aparținut Alinei Hristea care, cu **Conu' Leonida față cu reacțiunea**, se află la primul său spectacol pe scena Teatrului de Stat din Oradea. Acțiunea scenariului construit de regizoare se desfășoară paralel cu cea indicată de textul lui Caragiale, pe care-l aduce în contemporaneitate, cu referiri la evenimente politice curente (revoluția din 1989, deplasarea președintelui la Washington, întâlnirea cu Bill Clinton). Inserarea prea multor fraze preluate de pe scena politică strică unitatea piesei și face aproape de neînțeles povestea pe care o conține.

Prezența în scenă a unui bust amintind de zâmbetul unei personalități politice, trandafirii aruncați cu dezinvoltură, repetarea obositoare a unor fraze de genul: "Noi facem politică cu tristețe, pentru că facem politică pen-

tru țară" duc la o politizare exagerată a spectacolului. Rezultatul este un hibrid în care se scandează "Re-pu-bli-ca", se cochetează pe rând cu Iliescu și Constantinescu și se pomenește de un Garibaldi (cine o fi fost ăsta?) și de o lege de murături. Transformată din "ipohondrie" în obsesie și coșmar, preocuparea lui Leonida pentru politică nu mai amuză, ci consternează.

Dacă decorul susține destul de bine ideea spectacolului, costumele și recuzita o contrazic. Există și ruperi de ritm. Pare firesc ca doi oameni de la periferia societății să locuiască într-o cameră căptușită cu cartoane, dar deloc firesc ca ei să poarte bluzițe de un alb imaculat și să doarmă în așternuturi scrobite.

Momentele de intimitate ale cuplului sunt cam fără perdea – Leonida și Efimița sunt surprinși de "revoluție" în toiul îmbrățișării conjugale. Este de remarcat totuși buna coloană sonoră care susține spectacolul.

George Voinescu creează un Leonida complexat, isteric, foarte drăguț și îndatoritor cu soția, pe care nu ezită

totuși să o readucă "la ordine" imediat ce aceasta încearcă să depășească limita pe care i-o îngăduie.

Alina Hristea a ținut să dea o personalitate pronunțată Efimiței, interpretată de Ileana Iurciuc. Devenită zglobie nevastă de om cu pretenții de analist politic, aceasta simte nevoia de a prelua atribuțiile soțului și își joacă mitocănia cu forțată candoare.

Apariția Saftei, interpretată de Mona Erhan, introdusă în scenă de-a bușilea prin gura sobei (care-i slujește lui Leonida și de tribună parlamentară), completează tabloul straniu al personajelor.

Din păcate, din prea mare grijă de a nu fi spus destul este pierdut din vedere spectatorul, căruia i se ia totul pentru a nu i se da decât o altă imagine a haosului contemporan pe care, de fapt, o poate găsi oriunde în afara teatrului și pentru care nu ar avea nevoie să plătească bilet de intrare. Montarea mi se pare că merită să fie discutată pentru că pune sub semnul întrebării rostul acestei cutii cu iluzii care este teatrul. Scopul lui este neîndoielnic acela de a arăta greșeala și a căuta să o vindece. Dar, după spectacolul acesta te întrebi: oare, cum o face?

Nina Mocanu
Teatrologie I

cronica sălii

Spectatorul descheiat la haină

Teatrul "Nottara", o seară obișnuită, de spectacol. Înainte de a începe reprezentația, un puști în jur de zece ani se strecoară pe unul dintre scaunele libere din spatele meu. Este cam flenduros, dar

nu în chip ostentativ; se poartă stilul *casual*. Montarea începe și el o urmărește absorbit, cu coatele sprijinite pe spătarul din față. La fel de discret cum venise copilul, o mână dibace de plasatoare, care părea că a

mai făcut acest gest cel puțin o dată, îl trage afară. Puștiul, docil și cu un aer vinovat, se lasă "furat". Știa că va fi prins.

Finalul aceleiași producții. Mă ridic să plec, deși încă se mai aplaudă. Cineva